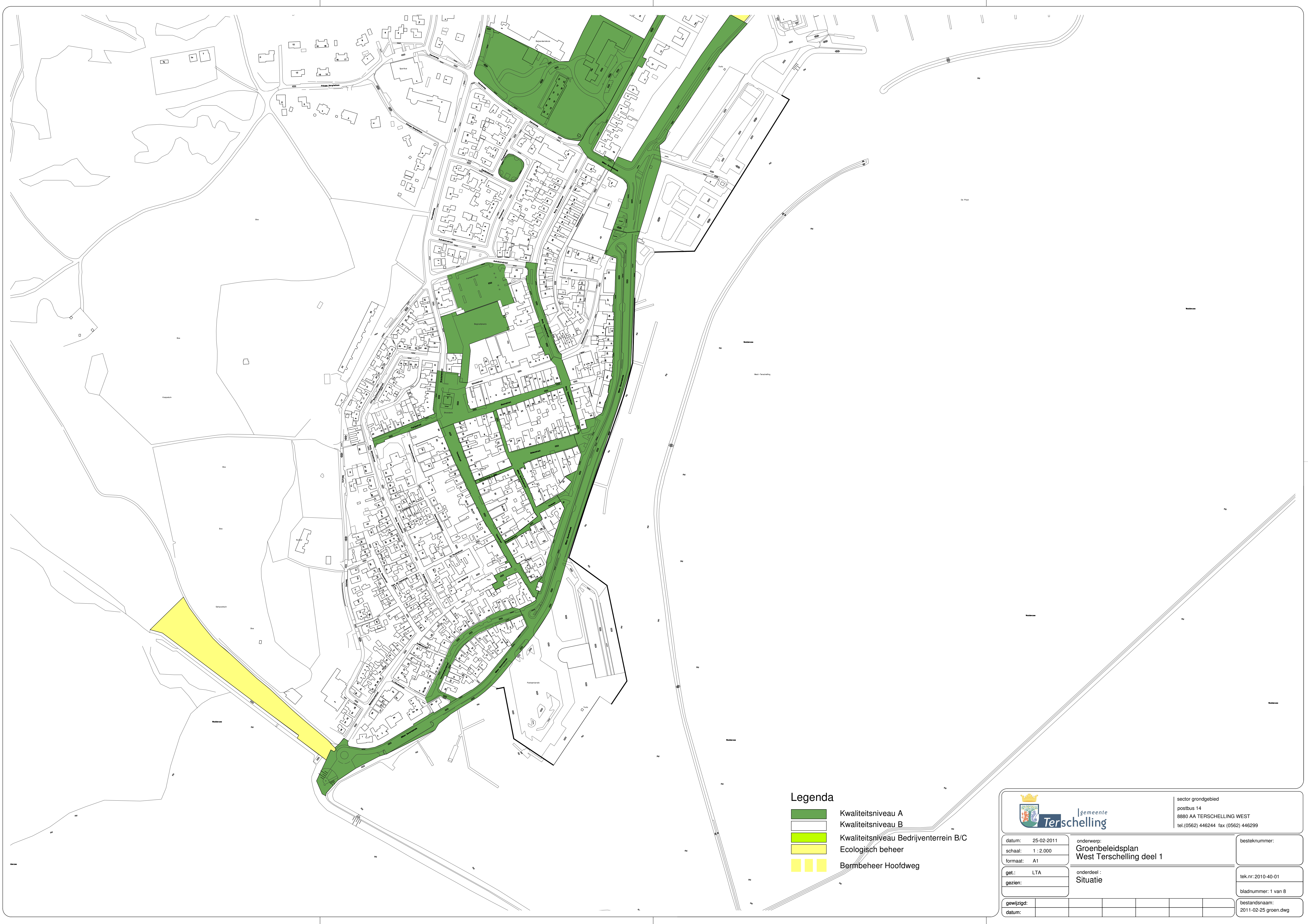
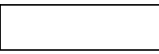

Groenbeleidsplan Terschelling

Groenbeleidsplan Terschelling

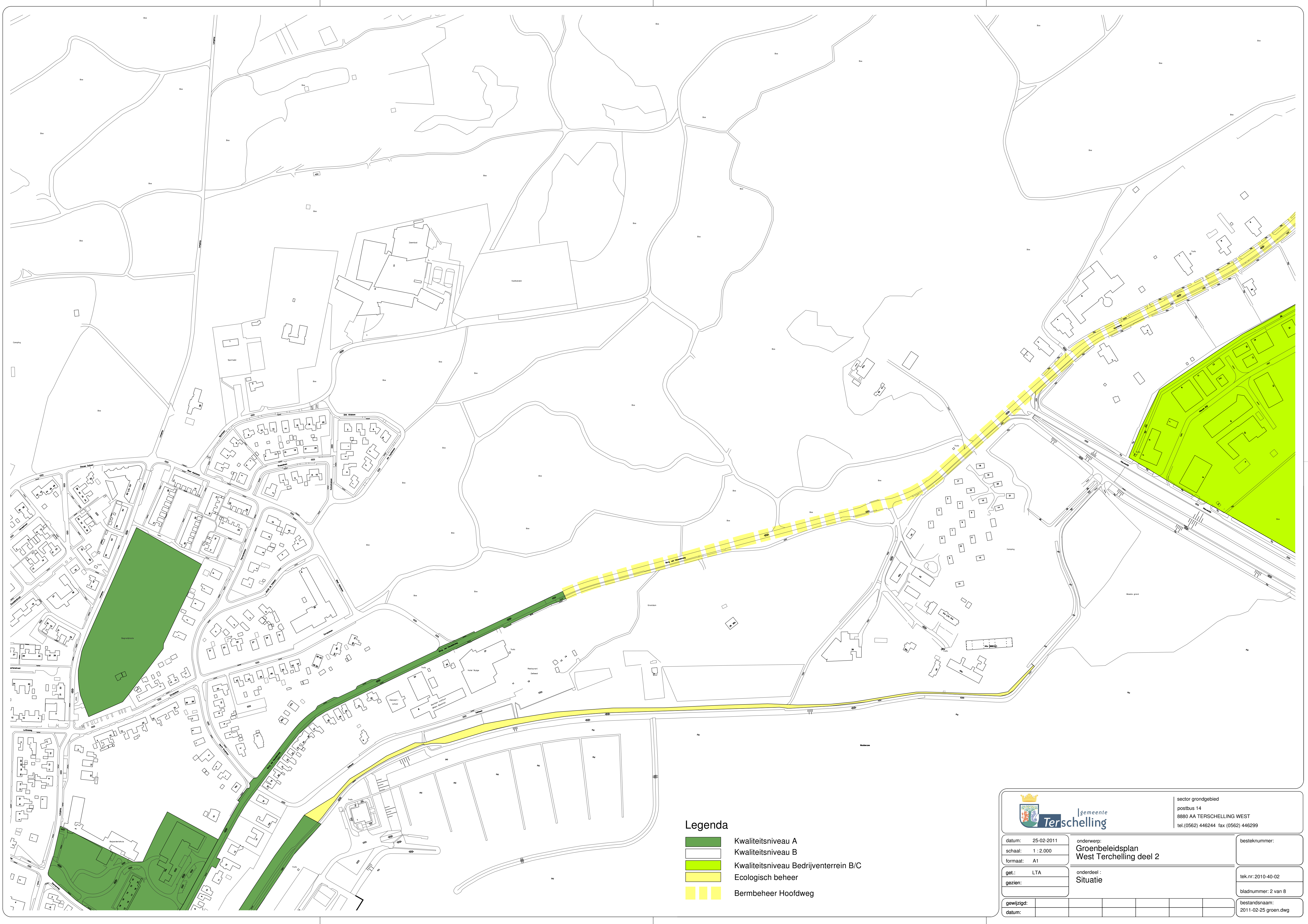
Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

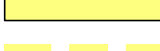

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan West Terschelling deel 1	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-01
gezien:		bladnummer: 1 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

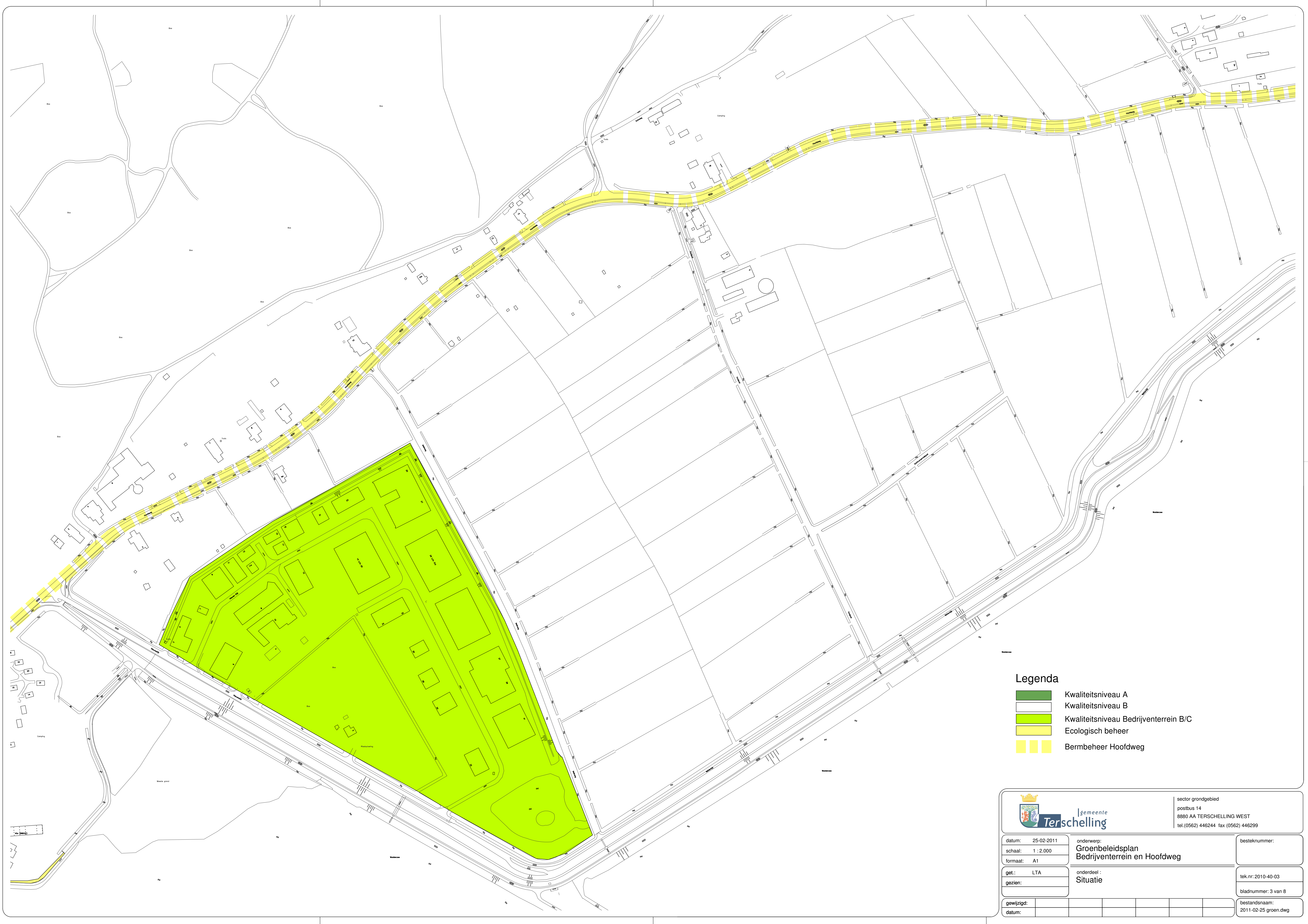
Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan West Terschelling deel 2	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-02
gezien:		bladnummer: 2 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011

schaal: 1 : 2.000

formaat: A1

get.: LTA

gezien:

onderwerp:
**Groenbeleidsplan
Bedrijventerrein en Hoofdweg**

onderdeel :
Situatie

besteknummer:

tek.nr: 2010-40-03

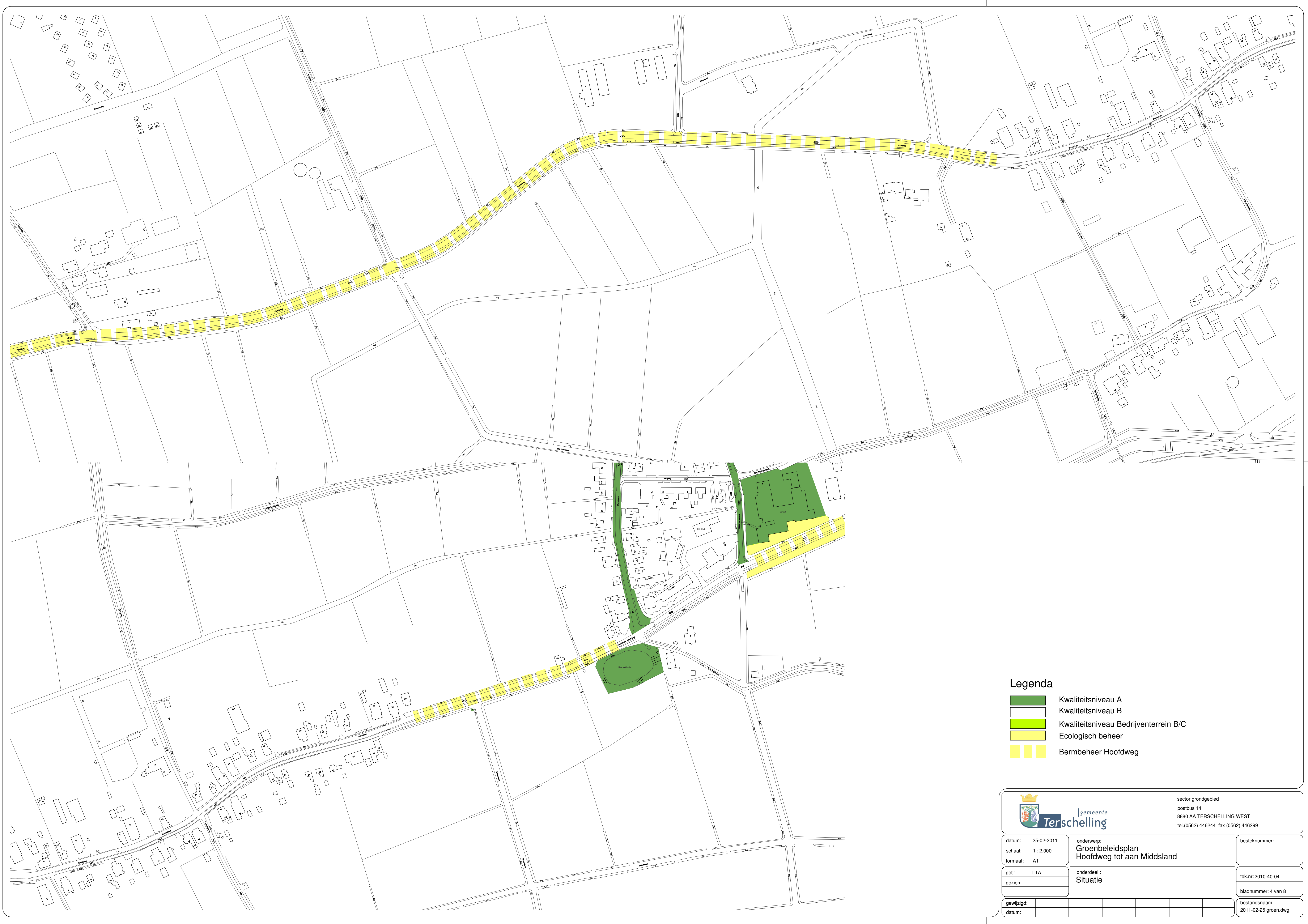
bladnummer: 3 van 8

gewijzigd:

datum:

bestandsnaam:

2011-02-25 groen.dwg

Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan Hoofdweg tot aan Middsland	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-04
gezien:		bladnummer: 4 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan Midsland	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-05
gezien:		bladnummer: 5 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

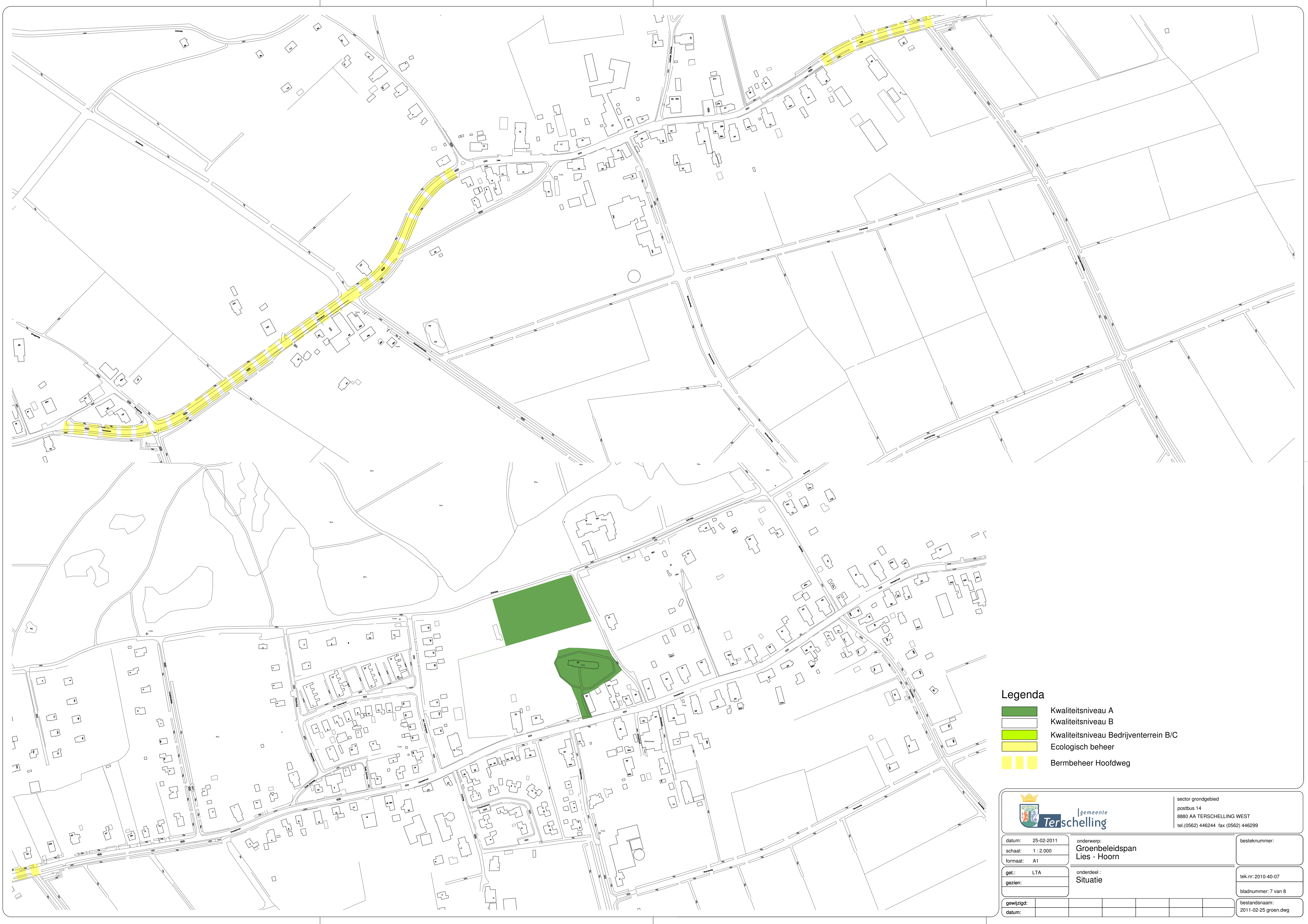
Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

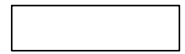
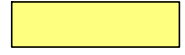

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

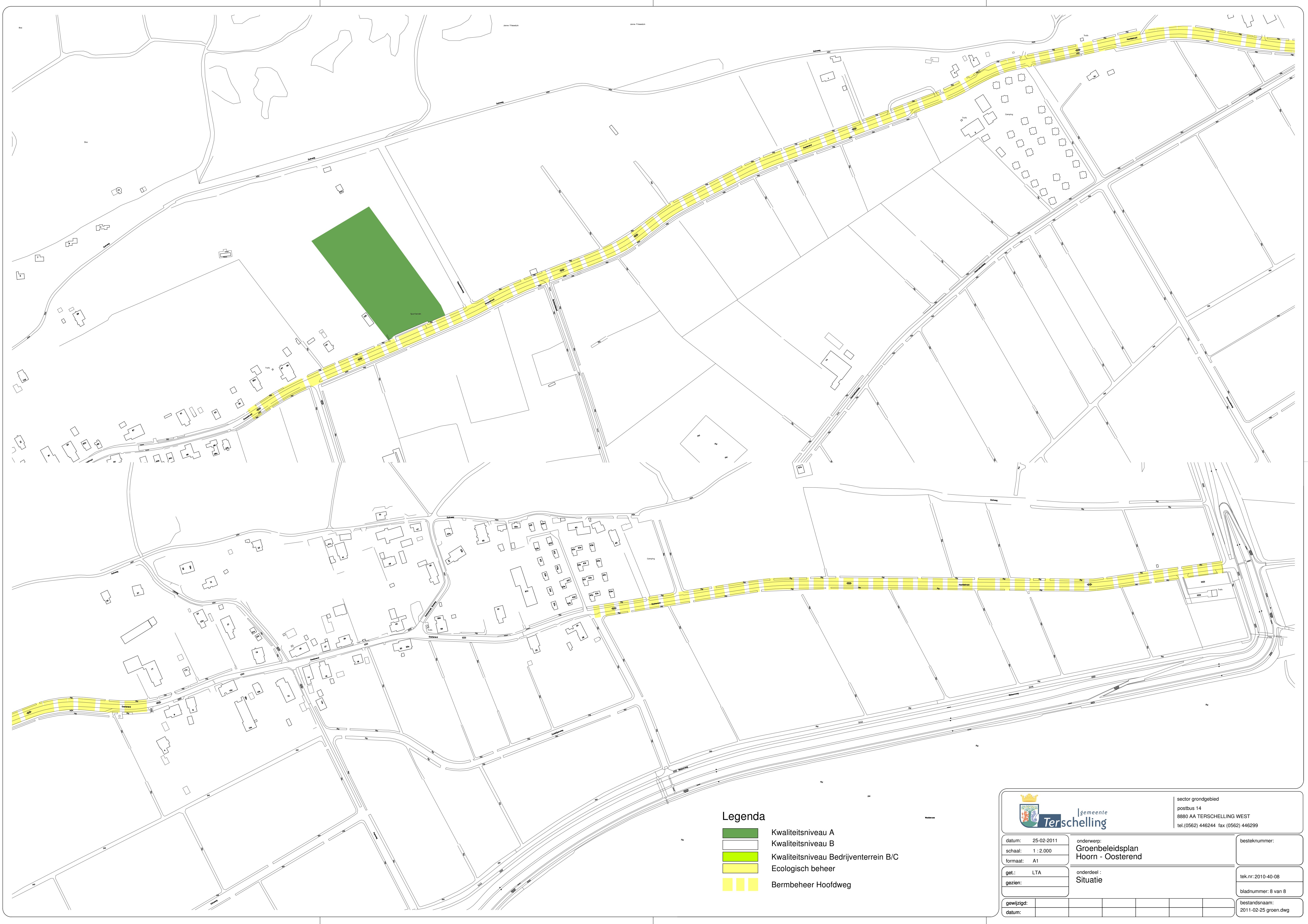
datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan Formerum	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-06
gezien:		bladnummer: 6 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

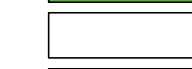
Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

		sector grondgebied postbus 14 8880 AA TERSCHELLING WEST tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299			
datum: 25-02-2011		onderwerp: Groenbeleidspan Lies - Hoorn		besteknummer:	
schaal: 1 : 2.000				tek.nr: 2010-40-07	
formaat: A1				bladnummer: 7 van 8	
get.: LTA		onderdeel : Situatie			
gezien:					
gewijzigd:					
datum:					

Legenda

- Kwaliteitsniveau A
- Kwaliteitsniveau B
- Kwaliteitsniveau Bedrijventerrein B/C
- Ecologisch beheer
- Bermbeheer Hoofdweg

sector grondgebied
postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST
tel.(0562) 446244 fax (0562) 446299

datum: 25-02-2011	onderwerp: Groenbeleidsplan Hoorn - Oosterend	besteknummer:
schaal: 1 : 2.000		
formaat: A1		
get.: LTA	onderdeel : Situatie	tek.nr: 2010-40-08
gezien:		bladnummer: 8 van 8
gewijzigd:		bestandsnaam: 2011-02-25 groen.dwg
datum:		

Groenbeleidsplan Terschelling

Beheergroepen	Kwaliteitsniveau	Aantal	eenheidsprijs €		Totaal	
Beplanting						
• vaste planten	A		374	m²	14,00	€ 5.236
• perkrozen	A		101	m²	4,80	€ 485
• bloembakken	A		3	stuks	100,00	€ 300
• gazons < 200 m²	B	5484	m²	0,95	€ 5.210	
• gazons 200-500 m²	B		12075	m²	0,75	€ 9.056
• gazons >500 m²	B	8095	m²	0,60	€ 4.857	
• heesters	B		2748	m²	2,75	€ 7.557
• bodembedekkers	B		3416	m²	1,60	€ 5.466
• botanische rozen	B		1260	m²	2,40	€ 3.024
• hagen < 1m	B		593	m²	1,30	€ 771
• hagen > 1m	B		57	m²	3,80	€ 218
• recreatief gras	B		25550	m²	0,27	€ 6.899
• ruw gras (1x/jaar)	C		16050	m²	0,09	€ 1.445
• ruw gras (2x/jaar)	C		339236	m²	0,16	€ 54.278
• bosplantsoen	C		15789	m²	1,13	€ 17.842
• singels, hakhout etc.	C		34700	m²	0,22	€ 7.634

SUBTOTAAL **€ 130.279**

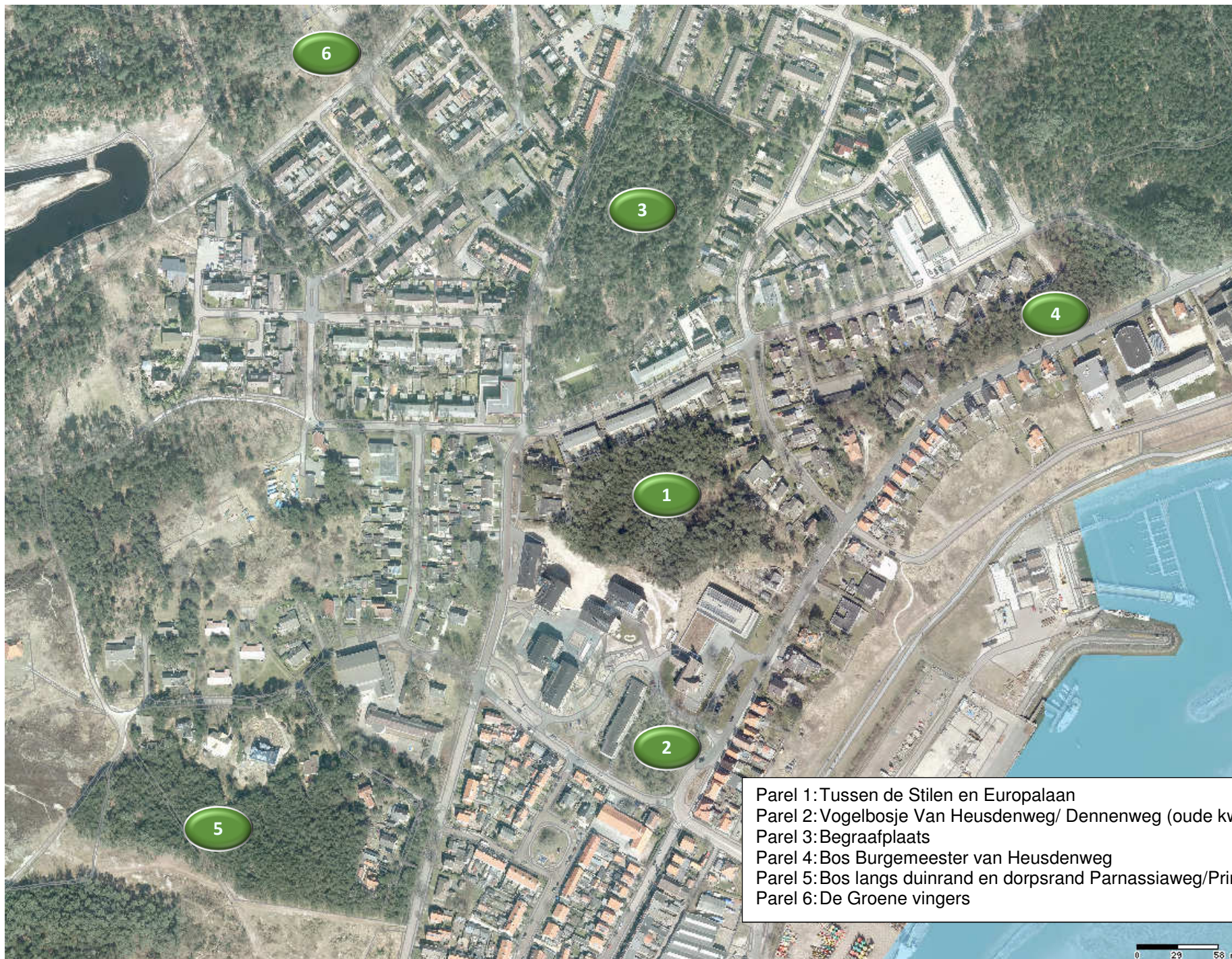
Beheergroepen	Kwaliteitsniveau	Aantal	eenheidsprijs €		Totaal	
Bomen						
• bomen in gras		1370	stuks	15,00	€ 20.550	
• straatbomen in beplanting		593	stuks	12,00	€ 7.116	
• straatbomen in verharding		401	stuks	13,50	€ 5.414	
• leibomen in verharding		24	stuks	22,50	€ 540	
• leibomen in beplanting		13	stuks	21,00	€ 273	

SUBTOTAAL **€ 33.893**

Afschrijving 6% van € 164.172 **€ 9.850**

TOTAAL **€ 174.022**

Groenbeleidsplan Terschelling

- Parel 1: Tussen de Stilen en Europalaan
Parel 2: Vogelbosje Van Heusdenweg/ Dennenweg (oude kwekerij SBB)
Parel 3: Begraafplaats
Parel 4: Bos Burgemeester van Heusdenweg
Parel 5: Bos langs duinrand en dorpsrand Parnassiaweg/Prinses Magrietlaan
Parel 6: De Groene vingers

Groenbeleidsplan Terschelling

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3, 8891 GE Midsland – Terschelling;
Tel. 0562 – 449196, Mob. 06.50.816.092. E-mail: admin@pzumkehr.nl

---

De natuurwetenschappelijke waarde van de naaldbosrestanten binnen West-Terschelling en langs de randen van het dorp.

Piet Zumkehr.
Zumkehr Ecologisch Adviesbureau
December 2014

1. Inleiding.

Het dorp West-Terschelling heeft zich in de loop van de afgelopen eeuw sterk in noordoostelijke richting uitgebreid. Vanaf 1915 begon Staatsbosbeheer met de aanplant van bos in de duinen van Terschelling. De oudste aanplanten waren percelen aan de rand van het dorp en bij Doodemanskisten. Als gevolg van de uitbreiding van het dorp is veel bos in de loop van de jaren gekapt. De woonwijken zijn echter steeds zodanig ingericht dat op veel plaatsen kernen van bos zijn overgebleven. Deze bosrestanten bepalen sterk het aanzien van het dorp en vervullen in landschappelijk opzicht en wat betreft de leefbaarheid van het dorp een belangrijke functie. Deze notitie gaat echter in op de natuurwetenschappelijke betekenis van de bosrestanten. Mede omdat de kleine bosgedeelten soms door veranderingen van inrichting en gebruik van het dorpsgebied onder druk komen te staan is het van belang ook de functie van de bossen als natuur te benadrukken. Binnen het bestemmingsplan West-Terschelling zijn de bosgebieden binnen het dorp veelal bestemd als “Groen”.

2. Ligging en samenstelling van de betreffende bosrestanten (Zie ook het kaartje).

De bosrestanten tussen de woongebieden van West-Terschelling en rondom bestaan uit een aantal grotere eenheden en een aantal smalle stroken. De grootste eenheid betreft de Algemene Begraafplaats langs de Longway. Daarnaast is er een boskern achter het gemeentehuis en zorgcentrum “De Stilen” en een boskern ten noorden en ten zuiden van de Prinses Margrietlaan. Een smalle bosstrook van betekenis ligt ten noordwesten van de Burgemeester Van Heusdenweg van de afslag Europalaan tot de afslag Gerrit Knoplaan. Verder liggen er binnen West-Terschelling nog een groot aantal kleinere stroken. De bosgedeelten binnen het dorp vormen een zekere samenhang en zijn zowel landschappelijk als wat betreft de natuurwaarden min of meer met elkaar verbonden. Ze kunnen worden beschouwd als een samenhangende verbindingszone met het bosgebied van Staatsbosbeheer rondom West-Terschelling.

Wat betreft de vegetatie betreft het in het algemeen overblijfselen van oorspronkelijke aanplanten van verschillende soorten dennen, met name Oostenrijkse den, Corsicaanse den en Zeeden. In het algemeen is in de grotere kernen de struiklaag redelijk tot goed ontwikkeld, waarbij een groot aantal soorten struiken voorkomt, met inbegrip van uit de aangrenzende tuinen verwilderde cultivars. De kruidlaag is betrekkelijk soortenrijk met voor de naaldbossen in de mineralenarme duinen van de Waddeneilanden karakteristieke soorten als Zandzegge, Brede stekelvaren, Eikvaren, Reukgras en Gewoon struisgras. Ook hier valt de sterke aanwezigheid van cultivars echter op. Mede dankzij de goed ontwikkelde kruidlaag zijn de bossen geschikt als broedgebied voor diverse veelal aan menselijke aanwezigheid aangepaste soorten broedvogels. Daaronder zijn echter ook meer aan natuurlijke bossen gebonden soorten zoals Zwartkop, Braamsluiper, Nachtegaal, Gaai, Grote bonte specht en incidenteel Kruisbek.

Het bosje op de kruising van de van Heusdenweg en de Dennenweg is het enige loofbosje van betekenis binnen het dorpsgebied van West-Terschelling.

3. Cultuurhistorische betekenis.

Toen in 1915 Staatsbosbeheer voor het eerst begon met de aanplant van bossen werden voornamelijk percelen aangelegd langs de toenmalige dorpsrand. De bosopstanden zijn derhalve nagenoeg 100 jaar oud. Het begin van de aanplant van bossen op Terschelling markeert een overgang in het landschappelijke karakter van Terschelling van een open, sterk stuivend duinlandschap naar het meer besloten landschapstype van de huidige tijd. In dit opzicht hebben de percelen een zekere cultuurhistorische waarde. Veel van de percelen van het eerste uur zijn echter door dorpsuitbreidingen van na 1915 gesneuveld. Belangrijke overblijfselen ervan zijn het loofhoutbosje op de kruising van de van Heusdenweg en de Dennenweg en het naaldbos tussen de Stilen en de Gerrit Knoplaan.

4. De betekenis van de bosrestanten voor de natuur.

4.1. Verbindingszone voor vogels.

Hierboven is al aangegeven dat de grotere kernen van betekenis zijn als broedlocatie voor een aantal veelal gewone soorten broedvogels. De bosrestanten vormen daarnaast een zekere samenhang waardoor ze ook als verbindingszone tussen de bossen van Staatsbosbeheer ten noordwesten van het dorp en ten oosten van het dorp fungeren. Foeragerende en rondzwervende vogels maken vooral buiten het broedseizoen veel gebruik van deze bosrestanten als verbindingszone. Daarnaast profiteren ook trekvogels, tijdens de trek naar het broedgebied in het voorjaar of het overwinteringsgebied in het najaar, van de aanwezigheid van deze bossen als verbindingszone. Met name voor de kleine zangvogels is dit van betekenis.

4.2. Vleermuizen.

Vleermuizen komen op Terschelling in kleine aantallen voor. Al jaren is bekend dat West-Terschelling echter op het eiland de meeste vleermuizen herbergt. Verschillende soorten worden regelmatig waargenomen; in meerderheid gaat het echter om Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. De laatste jaren is vastgesteld dat het bosgebied van de Algemene Begraafplaats door de Gewone dwergvleermuis als kraamkamer wordt gebruikt. Daarnaast gebruiken de vleermuizen de randen van de bossen frequent als foerageergebied. Vleermuizen oriënteren zich middels echolocatie. De bossen zijn dan ook van grote betekenis voor de vleermuizen waar het de mogelijkheid tot oriëntatie betreft. Ook hierbij is de samenhang van de bosgedeeltes, waarbij ze functioneren als verbindingszone van betekenis. Vleermuizen zijn door de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten. Er bestaat dan ook een wettelijke verplichting de vleermuizen en hun leefgebied voldoende te beschermen.

4.3. Reeën.

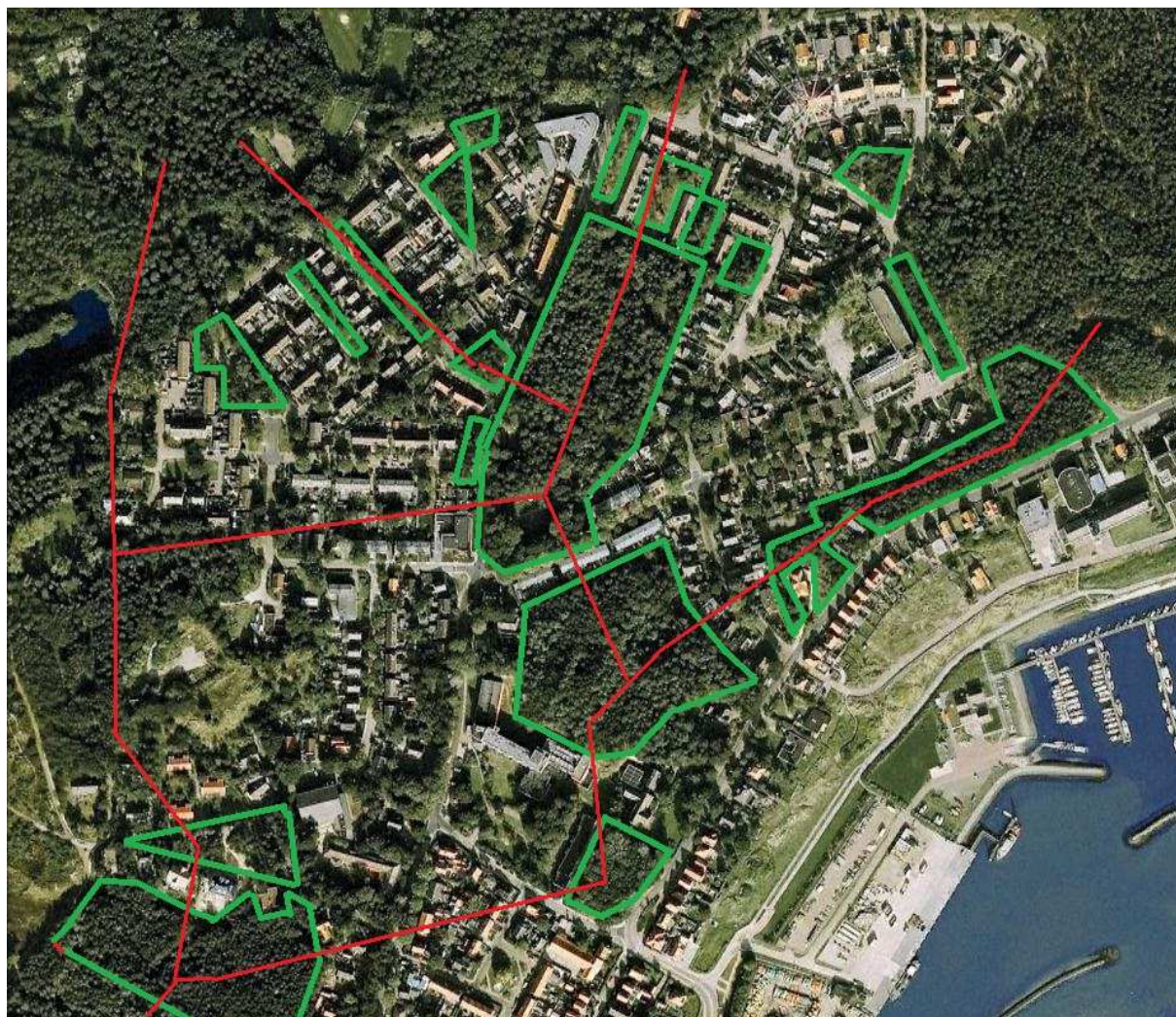
Sinds een aantal jaren worden de Algemene Begraafplaats en het bos tussen de Stilen en de Gerrit Knoplaan door enkele reeën als foerageer- en rustgebied gebruikt. Het feit dat de reeën er voorkomen te midden van de woonwijken geeft aan dat er voor de dieren voldoende rust en dekking is. Ook hierbij speelt de samenhang van de bosgedeelten een belangrijke rol.

4.4. Bijzondere planten.

- Orchideeën.
In het bosgebied tussen de Stilen en de Gerrit Knoplaan komen enkele groeiplaatsen voor van de Kleine keverorchis en de Dennenorchis. Beide soorten komen eveneens voor in het bos ten zuiden van de Prinses Margrietlaan. Beide soorten orchideeën zijn beschermd door de Flora- en faunawet (categorie 2).
- In de periode tijdens de bosaanplant tussen 1915 en 1935 zijn op sommige plaatsen inheemse bolgewassen aangeplant ter verfraaiing van de kruidlaag van het bos. Het betreft dan vooral groeiplaatsen van Wilde hyacint en Lelietjes der Dalen. Overblijfselen ervan worden nog op meerdere plaatsen gevonden, onder meer op de Algemene Begraafplaats. In het bos langs de Europalaan (bij de kruising met de West-Aletalaan) is nog steeds een grote groeiplaats van Lelietjes der Dalen aanwezig. De groeiplaatsen zijn ook in cultuurhistorisch opzicht van betekenis.

5. Conclusie.

De conclusie wordt getrokken dat de bosrestanten van West-Terschelling behalve een landschappelijke waarde eveneens een belangrijke natuurwaarde hebben. Daarbij gaat het in eerste instantie om de betekenis als broedlocatie voor broedvogels en ten tweede als verbindingszone voor vogels, vleermuizen en reeën. Ten derde zijn er enkele in floristisch opzicht belangrijke groeiplaatsen aanwezig. Met name de betekenis als verbindingszone vereist voor de toekomst een goede planologische bescherming, waarbij het van belang is dat de samenhang in stand blijft. Het zonder goed beleid kappen van delen van de bosrestanten kan negatieve gevolgen hebben voor de hier aangegeven natuurwaarden. Daarbij moet ook het belang van de door de Flora- en faunawet strikt beschermde vleermuizen in het oog worden gehouden.

Kaart 1. West-Terschelling.

Binnen groene lijnen: de bosrestanten van West-Terschelling.
De rode lijnen geven globaal de verbindingzones aan.